

Landsbygdsmedvetenhet

En komparativ fallstudie av "rural consciousness"
i Sverige och USA

Abstract

This is a thesis about rural consciousness, a theory that rural people see themselves as different than city people, deprived of resources and not represented in politics. Through a qualitative comparative method, a case study based on interviews of locals is conducted on Gotland, Sweden, with inspiration from Katherine J. Cramer's previous research in Wisconsin, USA from 2016. The results from the Swedish case study are then compared to Cramer's previous results, to answer the research question: "What does rural consciousness look like in Sweden, and how is it different from USA?". The results show that the people on Gotland have a rural consciousness, they see themselves as different from city people and believe that their challenges are not being dealt with by national leaders. The comparative analysis show that there are many similarities between the results from both countries. For the most part, the same attitudes towards city people and tourists are being presented, as well as common challenges with economic deprivation and service decline. This study shows that rural consciousness could be an important instrument to understand rural-urban divides in Sweden and other countries.

Nyckelord: Rural consciousness, landsbygdsmedvetenhet, Gotland, Sverige, Wisconsin, USA

Antal ord: 9820

Innehållsförteckning

1. Inledning	s.4
1.1. Syfte och frågeställning.....	s.5
1.2. Teori.....	s.6
1.3. Definitioner.....	s.6
2. Tidigare forskning	s.7
2.1. Kontext USA.....	s.8
2.2. Kontext Sverige.....	s.8
3. Metod och material	s.9
3.1. Komparativ fallstudiemetod.....	s.9
3.1.1. Val av fall.....	s.10
3.2.1. Begränsningar.....	s.10
3.2. Material.....	s.11
3.2.1. Intervjupersoner.....	s.11
3.2.2. Intervjufrågor.....	s.12
4. Resultat fallstudie	s.12
4.1. Introduktion av intervjupersonerna.....	s.12
4.2. Innebörd av att vara gotlänning.....	s.13
4.3. Gemensamma utmaningar.....	s.14
4.4. Inställning till beslutsfattare.....	s.16
5. Komparativ analys	s.16
5.1. Värderingar och livsstilar.....	s.17
5.2. Syn på beslutsfattare.....	s.17
5.3. Uppfattning av resursfördelning.....	s.18
6. Slutsatser	s.19
6.1. Diskussion.....	s.20
7. Referenslista	s.22
Appendix A	s.25
Appendix B	s.26

1. Inledning

”Stockholmare är smartare än lantisar” sa Anna Kinberg Batra, senare partiledare för Moderaterna 2015–2017, i en intervju år 1998 (Svenska Dagbladet 2014). Utifrån samhällets moralkompass har det urbana en hög moralisk ställning till skillnad från landsbygden. Då landsbygden framställs som mer homofobisk, misogyn och konservativ än den progressiva staden, säger barn- och ungdomsforskaren Susanna Areschoug vid Stockholms universitet (Stockholms universitet 2023).

Att landsbygdsbor är mer konservativa än stadsbor är inte särskilt troligt om man ser till vilka partier landsbygdsborna röstar på. Liberalerna och Moderaterna är mer populära i städer med en högre utbildad befolkning, även urbana partier som Miljöpartiet. Omvänt är partier som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet stora på landsbygden. Detta är troligen för att arbetarrörelsen har en historisk styrka i landets bruksorter, och bonderörelsen som grundade Centerpartiet har logiskt sitt säte på landet. Folk tenderar att rösta utifrån faktorer som lönenivå, utbildningsnivå och befolkningstäthet på platsen man bor på. Landsbygdsborna har inte de urbana fördelarna som stadsborna har och det finns en oförmåga att på nationell nivå se skillnad mellan behoven i stad och land (SVT Nyheter 2018). Ett parti som på senare år har växt hos vissa delar av landsbygdens väljarbas är däremot Sverigedemokraterna, detta eftersom partiet just har riktat in sig på att tillgodose landsbygdens behov. Klyftan mellan stad och landsbygd kan driva väljare till partier som Sverigedemokraterna. Eftersom oro kring tillgång till lokal service i form av exempelvis skola och sjukvård bidrar till plats-baserad förbittring, vilket påverkar väljarbeteenden (Wallman Lundåsen 2024).

Ändå har en klyfta mellan stad och land i den politiska sfären inte varit lika framträdande i Sverige som i andra länder. Det menar Sören Holmberg och Henrik Oscarsson i sin bok om svenskt väljarbeteende. Det är tydligt att väljare röstar på partier som företräder den egna sociala gruppens värderingar och intressen. Detta i enighet med den sociologiska förklaringen till väljarbeteende, men stad och land som sociala grupper i Sverige inte är lika utforskade som klass eller religiös tillhörighet är. I länder som Norge är å andra sidan centrum-periferi en etablerad social skiljelinje. I den svenska politiken har inte detta förhållande politiserats i samma utsträckning, även om det då och då kommer upp till ytan (Holmberg & Oscarsson 2004, s. 45, 68–71).

Hur tänker egentligen landsbygdsbor själva om politik och sin identitet? Det har statsvetaren Katherine J. Cramer undersökt i sin bok från 2016, *”The politics of resentment – Rural consciousness in Wisconsin and the rise of Scott Walker”*. Cramer har här undersökt fenomenet ”rural consciousness” – landsbygdsmedvetenhet – i det rurala Wisconsin. Landsbygdsmedvetenheten handlar om att landsbygdsbor ställer sig själva som motsats till stadsborna, där landsbygdens invånare har gemensamma intressen och en gemensam identitet. Den här medvetenheten är grunden till hur landsbygdsbor tänker om politik och hur de röstar. I USA har landsbygdsmedvetenheten lett till en förbittring mot staten och en önskan om en så liten offentlig makt som möjligt (Cramer 2016, s. 22–24) Frågan är om en liknande landsbygdsmedvetenhet finns i Sverige, och på vilka sätt den är lik eller skiljer sig från de resultat Cramer (2016) har fått i USA?

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att göra en komparativ studie av fenomenet ”rural consciousness” i USA och Sverige. Studien kommer att grunda sig i den forskning som Cramer (2016) har genomfört i Wisconsin, USA och för att jämföra resultatet från denna kommer material att samlas in för att kunna bygga upp ett jämförbart fall på en avgränsad ort i Sverige. Studien blir alltså tvådelad, till en början kommer en fallstudie i form av en kvalitativ intervjustudie att genomföras på Gotland i Sverige och sedan kommer resultaten från de båda länderna att jämföras i en analyserande del av uppsatsen utifrån komparativ metod.

Ämnet för studien är fenomenet ”rural consciousness”. Ett relativt specifikt statsvetenskapligt begrepp som däremot kan inkluderas i flera bredare statsvetenskapliga diskussioner. Frågan om centrum-periferi har undersökts relativt lite i just den svenska statsvetenskapen men i tvärvetenskapliga studier går det att hitta desto mer. Ett exempel på en större studie av den svenska centrum-periferi relationen har presenterats i en rapport från Linköpings Universitet år 2021. Resultaten från denna kvantitativa studie visar att det finns små, men inte speciellt utstickande, skillnader i attityder och värderingar som kan komma att påverka politiska skiljelinjer mellan stad och land i den svenska landsbygden. Däremot finns en möjlighet för politiska aktörer att bygga vidare på dessa skillnader och potential till att skapa en liknande stad-landpolarisering som i andra länder finns även i Sverige. Resultatet visar även att spänningar inom kommuner som har både tätort och landsbygd inom sig är lika relevanta som mellan olika typer av kommuner (Erlingsson et.al. 2021). Att vidare undersöka förhållandet mellan stad och land ger mitt ämnesval en inomvetenskaplig relevans i statsvetenskapen (Teorell & Svensson 2007, s. 18). Vidare har inga svenska studier av just ”rural consciousness” tidigare genomförts och majoriteten av den statsvetenskapliga forskning som berör just landsbygd har bedrivits genom kvantitativa studier. Eftersom min uppsats kommer att grundas i material hämtad ifrån kvalitativa intervjuer av landsbygdsbor kommer den bidra med ett nytt perspektiv på ämnesområdet och förhoppningsvis nya insikter.

Genom att göra en komparativ studie med resultat från USA kan slutsatser dras gällande ifall landsbygdsbor över geografiska gränser har likheter med varandra samt vilka skillnader som kan finnas. Att jämföra fenomenet ”rural consciousness” kan ge en både teoriprovande och teoriutvecklande ansats, då de resultat som kommer från fallstudien i Sverige kan komma att ge en bredare bild av hur landsbygdsmedvetenhet kan komma att uttrycka sig i olika kontexter. Även utanför statsvetenskapen kan min studie komma att ha relevans, då samhället i stort påverkas av klyftor mellan stad och landsbygd (Teorell & Svensson 2007, s. 18) De effekter en stark centrum-periferikonflikt kan ha på ett samhälle ses i USA där konflikten hotar att skada demokratin (Cornellians staff 2022).

Forskningsfrågan för denna uppsats har en beskrivande ansats, eftersom uppsatsen ämnar undersöka något som inte tidigare undersökts, det vill säga ”rural consciousness” i Sverige. Samt jämföra något som inte tidigare jämförts, i form av ”rural consciousness” i Sverige och USA. Uppsatsen kan även komma att få en förklarande ansats i den mån att ”rural consciousness” i sig förklarar varför landsbygdsbor som politiska aktörer tänker som de gör (Teorell & Svensson 2007, s.22)

Frågeställningen som uppsatsen ämnar besvara är följande:

*Hur ser fenomenet ”rural consciousness” ut i Sverige
och hur skiljer det sig mellan Sverige och USA?*

1.2. Teori

Förklarande komparativa studier grundar sig i en teori. Teorier är uppbyggda så att ett antal begrepp relateras mot varandra, och att teorin skapar resonemang om orsaker och effekter i relationen mellan dessa begrepp. Syftet med en teori är att ange möjliga förklaringar till en händelse som grundas i antaganden om relationer mellan fenomen (Denk 2002, s. 12–13). Den teori som uppsatsen grundar sig i är den som finns kring *rural consciousness* eftersom det är det fenomen som uppsatsen syftar till att använda sig av och möjligtvis även utveckla. Jag väljer att fritt översätta engelskans ”rural consciousness” till landsbygdsmedvetenhet på svenska. Vidare i uppsatsen kommer begreppen ”rural consciousness” och landsbygdsmedvetenhet användas utbytbar med varandra.

Katherine Cramer är den statsvetare som myntade begreppet ”rural consciousness”. Hon beskriver det som en lins landsbygdsbor ser världen utifrån. Ett platsbaserat medvetande kan förklara USA:s rurala och urbana uppdelning. I sin kärna grundar sig rural consciousness i en identitet som är rotad i plats och klass. Cramer bygger sin teori kring rural consciousness på en existerande statsvetenskaplig inriktning kring *gruppmedvetande*. Ett gruppmedvetande är en social identitet med politisk betydelse, eftersom personer med ett gruppmedvetande bland annat är missnöjda med den egna gruppens status och föredrar sin ”in-group” framför andra grupper. Den egna gruppen uppfattas ha en dålig status och gruppens medlemmar får inte sin beskärda del av resurserna. Man tror att det har blivit så genom systematiska beslutsfattanden, inte beslut fattade på individnivå eller av misstag (Cramer 2016, s. 12). Cramer menar att det är viktigt att förstå det här perspektivet som landsbygdsbor ser sig själva och samhället genom. Det är genom en landsbygdsmedvetenhet de förstår offentliga angelägenheter och politik på. Det är alltså inte en partitillhörighet som driver landsbygdsbornas politiska preferenser, utan en underliggande landsbygdsmedvetenhet som påverkar vilket parti man väljer att rösta på (Ibid, s. 89).

Rural consciousness beskriver en stark känsla av identitet som landsbygdsperson kombinerad med en känsla av att landsbygdsområden är orättvist behandlade. Den upplevda orättvisan innebär att man känner att landsbygden inte får sin del av makten, respekt eller resurserna man har rätt till. Landsbygdsbor föredrar också livsstilar som fundamentalt skiljer sig från stadsbornas (Cramer 2016, s. 89). Man skulle kunna sammanfatta landsbygdsmedvetenheten i tre olika element. Det första elementet är att det finns en tro på att landsbygdsområden är ignorerade av beslutsfattare. Det andra elementet är att man uppfattar att landsbygden inte får sin beskärda del av resurserna. Det tredje elementet är att det finns en känsla av att landsbygdsbor har skilda värderingar och livsstilar än de på andra platser. Dessa missförstås och respekteras inte av stadsbor (Ibid 2016, s. 12).

Rural consciousness kan anses vara en komparativ mikroteori, eftersom teorin förklarar en politisk kultur och lins att se värden genom, för en specifik grupp medborgare i form av landsbygdsbor (Denk 2002, s. 16–17).

1.3. Definitioner

Innan studien genomförs kan det vara viktigt att definiera och operationalisera vissa termer som är relevanta för studien.

Landsbygd: Studien ämnar undersöka hur landsbygdsbor tänker och agerar politiskt, på engelska används här termen ”rural” respektive ”rural population”. Därav blir det relevant att definiera vad som menas med landsbygd och därmed även landsbygdsbefolkning. Eftersom demografin och geografin kraftigt skiljer sig mellan USA och Sverige blir det även relevant att även definiera hur landsbygd betyder olika saker i de olika länderna.

Landsbygd kan definieras utifrån geografiska och demografiska kriterier. I USA används främst ”counties” (län) som enheter inom amerikansk officiell statistik. Den amerikanska definitionen av ”rural” beskrivs dels som en dikotomi mellan ”metropolitan areas” och ”non-metropolitan counties”, där metropolitan areas är byggda kring en urban kärna. Dels definieras ”rural” i termer av befolkningstäthet och täthet mellan husenheter. Siffran för befolkningmängden som skiljer en ”rural area” från en ”urban area” kan vara någonstans mellan 5000–50 000 personer beroende på vilken definition som används (U.S. Department of Agriculture 2024). I Sverige ansvarar Tillväxtverket för att definiera landsbygd och stad. I Rapport 2014:04 presenteras definitioner av territorier utifrån kommunnivå, där fyra kommuntyper presenteras i form av storstadsområden, stadsområden, landsbygd och gles landsbygd. Landsbygd definieras som kommuner med mindre än 30 000 invånare eller där den största tätorten har mindre än 25 000 invånare samt låg pendlingsintensitet till en centrumkommun. Landsbygdskommuner behöver ha en befolkningstäthet på minst fem invånare per kvadratkilometer, annars räknas det som gles landsbygd (Tillväxtanalys 2014, s. 54, 56).

Landsbygd kan också definieras utifrån upplevd uppfattning. Landsbygd kan innebära en annan fysisk miljö än i tätorter, glesa strukturer och andra tillgängligheter. Den upplevda landsbygden är däremot svår att använda som definition i studier, eftersom den varierar mellan människa och människa (Glesbygdverket 2008).

2. Tidigare forskning

I den här sektionen kommer tidigare forskning kring rural consciousness och andra relevanta ämnesområden att presenteras. Kort kontext kring landsbygden i USA och Sverige kommer också presenteras. Detta i syfte att ge läsaren en grundläggande inblick i den här statsvetenskapliga inriktningen samt förståelse för kommande slutsatser och diskussion.

Teorin kring rural consciousness skapades av Katherine Cramer. Den tidigaste artikeln om rural consciousness skrevs av Cramer 2012. I artikeln presenterar Cramer sina resultat från observationer av gruppkonversationer med amerikaner bosatta i Wisconsin, USA, mellan åren 2007–2011. Resultaten visar att det finns en landsbygdsmedvetenhet som innebär att människor skyller en missgynnad landsbygd på beslut som tas av en urban politisk elit. Denna elit ignorerar och respekterar inte landsbygdsbor eller deras livsstil. Detta leder till att människor med rural consciousness vill ha en så liten stat som möjligt, vilket kan ses som motsägelsefullt från deras ekonomiska intressen (Cramer Walsh 2012).

Det finns en nyare studie av rural consciousness i USA från 2022, där författarna har använt sig av enkätmaterial för att mäta ifall rural consciousness kan förklara varför landsbygdsväljare stödjer Donald Trump, Republikanska partiet och en konservativ ideologi. Enkäterna utfördes av en bred panel över internet bland vuxna amerikaner. Resultaten av studien visar att rural consciousness har beståndsdelar som inte är helt sammanhängande.

Exempelvis talar en traditionell och anti-etablissemangideologi för en röst på Donald Trump som står bakom sådana värderingar. Medan lösningar av resursbrist på landsbygden inte stämmer överens med en republikansk politik (Crowley & Lunz Trujillo 2022).

All tidigare forskning om rural consciousness jag kan hitta är baserad i en amerikansk kontext och väldigt lite forskning har bedrivits på området. I en europeisk kontext finns det däremot mycket som har skrivits om en rural och urban uppdelning. I en artikel om politiskt beteende i Frankrike från 2023 visar resultaten att det finns en urban och rural uppdelning i fransk politik. Plats avgör om man stödjer EU eller radikalhögern. Socioekonomiska och sociologiska förklaringar är inte nog för att förklara varför röstbeteenden skiljer sig så mycket åt mellan stad och landsbygd. I Frankrike har man en hög omfördelning av pengar från städer till landsbygd, vilket innebär att sociala och ekonomiska skillnader däremellan är relativt små. Författarna föreslår att man ska undersöka platsbaserad förbittring för att bättre förklara en rural-urban uppdelning (Brookes & Cappellina 2023).

Det finns flera artiklar som undersöker politiska attityder kopplade till euroskepticism utifrån en rural och urban uppdelning i Europa. En studie från 2022 diskuterar varför fler personer på landsbygden jämfört med i städer är emot europeisk integration. Genom en kvantitativ studie, kan man se att plats och grad av urbanisering är kopplat till röster på euroskeptiska partier. Det finns alltså en urban-rural uppdelning vad gäller inställning till EU. Olika förklaringar till röster på euroskeptiska partier är kopplade till växande arbetslöshet, lågt valdeltagande och en hög grad av röstande som är födda utanför EU. På landsbygden tenderar ekonomin att vara sämre, man har en lägre utbildad arbetskraft och fler människor i medelåldern. Detta gör att landsbygden sticker ut när det gäller röster på euroskeptiska partier (de Dominicis, Dijkstra, Pontarollo 2022).

Tidigare forskning kring rurala och urbana skiljelinjer i Sverige har presenterats under *1. Inledning* och *1.2. Syfte och frågeställning* i den här uppsatsen.

2.1. Kontext USA

I amerikanska städer består majoriteten av befolkningen av icke-vita etniska grupper medan på landsbygden består majoriteten av vita människor, detta är intressant eftersom ras/etnicitet är en social skiljelinje i USA. Ekonomiskt välbefinnande är markant lägre i rurala områden än i förorter och städer, fattighdomsnivåerna är även högst på landsbygden. Alla befolkningsgrupper i USA anser att rurala områden inte får sin del av de statliga resurserna. Det är en lägre utbildningsnivå i rurala områden, vilket innebär att man även är mer pessimistisk till sina framtida ekonomiska möjligheter på landsbygden (Brown et.al. 2018)

2.2. Kontext Sverige

Det finns stora regionala skillnader i inkomstnivå i Sverige, där majoriteten av kommuner som har en hög medianinkomst ligger i storstadsområden (Statistikmyndigheten 2024). Vidare är utbildningsnivån lägre i mindre städer och landsbygdskommuner jämfört med storstäder och storstadsnära kommuner, där andelen högutbildade är dubbelt så stor (Statistikmyndigheten 2023). I Sverige finns det en ökad platsbunden ojämlikhet mellan förutsättningar för medborgare, företag och kommuner. Detta påverkar bland annat det sociala kontraktet och välfärden, på landsbygden har man sämre förutsättningar för att utvecklas än på andra platser i landet (Tillväxtverket 2020, s. 29–30).

3. Metod och material

I det här avsnittet kommer uppsatsens metodval och materialinsamling att diskuteras.

3.1 Komparativ fallstudiemetod

Den här uppsatsen är i grunden en fallstudie av rural consciousness på Gotland, Sverige som är inspirerad av Cramers (2016) studie i Wisconsin, USA. Efter att resultaten från fallstudien på Gotland presenteras i den här uppsatsen kommer de att jämföras med Cramers resultat i Wisconsin i en komparativ analys. Uppsatsens främsta fokus ligger dock på den självständiga fallstudien på Gotland, eftersom den delen av studien har varit mest tidskrävande och är vad jag upplever ett unikt bidrag till den statsvetenskapliga forskningen. Den komparativa delen av uppsatsen är också viktig, eftersom den ger en djupare förståelse för hur rural consciousness ser ut i olika länder. Därmed har uppsatsen två olika inriktningar som tillsammans kommer att besvara uppsatsen frågeställning.

Den komparativa forskningsdesignen jag har valt är en komparativ fallstudie. Detta innebär att man försöker att förklara något snarare än att generalisera. För generaliseringar är exempelvis statistiska studier ett mer relevant val, då man jämför många olika länder med varandra (Denk 2002, s. 35). Fallstudier ser fallen som komplexa helheter, så kallade konfigurationer där flera faktorer är relaterade till varandra och tillsammans bildar en helhet. Det är alltså fallet som står i centrum för studien och inte exempelvis olika faktorer som i en faktorstrategi (Ibid, s. 35–36).

Den typen av fallstudie jag kommer genomföra kan betecknas som disciplin-konfigurativ. Detta innebär att man beskriver eller förklarar ett fall utifrån etablerade teorier eller typologier (Denk 2002, s. 39–40). Min studie utgår från teorin kring rural consciousness för att förklara mitt fall. Man skulle även kunna se att min studie kan ses som en teoriutvecklande fallstudie i det avseendet att den grundar sig i en existerande teoribildning som ska prövas på ett fall, Gotland, i syfte att se om teorin fungerar och är applicerbar där (Ibid, s. 41). Eftersom rural consciousness främst har utvecklats i en amerikansk kontext kanske den behöver anpassas till en svensk eller europeisk kontext. Därmed kan studiens slutsats komma att ge nya insikter i hur rural consciousness kan tas i uttryck.

I den komparativa analysen kommer resultaten från de båda fallstudierna att jämföras utifrån de tre olika element av rural consciousness som beskrivs under avsnittet *1.3 Teori*. I avsnitt *5.1. Värderingar och livsstilar* kommer upplevelsen av att landsbygdsbor har skilda värderingar och livsstilar som missförstås av folk på andra platser att jämföras mellan fallen (Cramer 2016, s. 12). I avsnitt *5.2. Syn på beslutsfattare* kommer tron på att landsbygdsområden är ignorerade av beslutsfattare att jämföras (Ibid, s. 12). I avsnitt *5.3. Uppfattning av resursfördelning* kommer uppfattningen av att man inte får sin beskärda del av statens resurser att jämföras mellan de två fallen (Ibid, s. 12). Genom en sådan uppdelning fokuserar jämförelsen på de viktigaste skillnaderna och likheterna i rural consciousness i de båda fallen. Den komparativa analysen behöver begränsas på grund av uppsatsens begränsade omfång, även om det hade varit intressant att jämföra alla resultat från de båda fallstudierna.

3.1.1. Val av fall

En komparativ studie kan behandla mer än två fall, men på grund av den här uppsatsens omfång begränsas studien till två fall. Det ena fallet är redan förvalt eftersom jag grundar min studie i den undersökning som gjorts av Cramer (2016) i Wisconsin, USA. Detta görs eftersom jag inte har tid eller resurser till att genomföra två självständiga fallstudier. Cramer motiverar sitt val av fall genom att hon själv bor i Wisconsin, och att rurala och urbana skiljelinjer tycks vara politiskt aktuella i delstaten (Cramer 2016, 9–11).

Sverige blir landet där jag hittar mitt andra fall, detta motiverar jag genom att Sverige skiljer sig mycket från det stora USA, det skulle vara intressant att se ifall landsbygdsbefolkning i dessa länder kan ha några likheter och skillnader mellan varandra. Utifrån den svenska definitionen av landsbygd finns det många geografiska och demografiska platser jag skulle kunna välja att genomföra min studie på. Med tanke på att jag som uppsatsförfattare själv är från Gotland, och därmed har ett kontaktnät på ön, blir det mest logiskt att genomföra en kvalitativ intervjustudie där. Detta motiveras av att det finns en tidsbegränsning för att hitta relevanta intervjupersoner, vilket skulle vara svårt att göra på en ort där jag inte känner någon. Andra orter som skulle vara relevanta för fallstudien är glesbygdskommuner i Norrland exempelvis.

Vidare motiveras valet av Gotland som platsen för min självständiga fallstudie genom att kommunen är ett typexempel för just svensk landsbygd. Gotland definieras av Jordbruksverkets som en landsbygdskommun, med undertitel ”landsbygdskommun avlägset belägna”. Detta är den näst lägsta nivån av befolkningstäthet utifrån 6 olika uppdelningar av svenska kommuner (Jordbruksverket 2024). Eftersom studien ämnar undersöka landsbygdsmedvetenhet är det högst relevant att fallet kan klassas som just landsbygd.

3.1.2. Begränsningar

Jag kan inte helt replikera metoden för Cramers studie i min uppsats. Hon spenderade flera år på att göra sin studie och jag har bara några veckor på mig att göra min (Cramer 2016, s. 35) Därmed avgränsar jag min studie till att endast undersöka landsbygdspersoners svar på mina frågeställningar, den komparativa analysen avgränsas därmed också till att jämföra dessa med svaren från intervjupersonerna på Cramers huvudsakliga frågeställningar. Några av de avsnitt från Cramers bok som uteslutits är därmed vilka konsekvenser rural consciousness har på politiska valresultat eller vilken inställning landsbygdspersoner har till olika politiker eller regeringar (Ibid, s. 111, 145) Detta är intressanta forskningsområden som kan undersökas i vidare studier.

En annan aspekt som behöver avgränsas är även tidsperioden. Cramers studie pågick som tidigare nämnt i flera år, medan den fallstudie jag själv ska genomföra kommer ske under april 2024. Den komparativa studien utgår därmed från två studier som är genomförda under olika årtal och under olika lång tid, vilket inte är helt optimalt (Denk 2002, s. 36–37). Man kan argumentera för att detta påverkar jämförbarheten mellan de två fallen, eftersom rural consciousness kan ha förändrats i Wisconsin sedan Cramers studie avslutades år 2016. Att undersöka alla länder vid alla tidpunkter hade varit optimalt för att förstå verkligheten så väl som möjligt (Denk 2002, s. 36). Även om Wisconsin har förändrats sedan Cramers studie genomfördes finns det en relevans att se ifall man ens kan finna liknande resultat på andra platser i världen, även under olika årtal. Dessutom kan 2010-tal och 2020-tal inte ses som

alltför långt ifrån varandra tidsmässigt, landsbygdsmedvetenhet bör även ses som relativt konstant eftersom det är rotat i platsbaserad identitet (Cramer 2016, s. 12)

3.2. Material

Materialet som Cramers studie grundar sig på är intervjustudier. Cramer har valt att intervjua olika fokusgrupper i rurala Wisconsin under flera träffar över flera års tid (Cramer 2016, s.20–22) Min studie kommer på grund av tidsbegränsningar endast att baseras på intervjuer med gotlänningar under en träff per person. Storleken på intervjuerna kommer även att skiljas åt. målet var att helt replikera den metod Cramer (2016) använde i form av att skapa fokusgrupper som intervjuades i grupp. På grund av bristande tid kunde jag ej skapa egna fokusgrupper till min intervju, men majoriteten av intervjuerna genomfördes hemma hos intervjupersonerna och mellan äkta makar. Detta i syfte att ge intervjupersonerna trygghet i att de befann sig i en hemmamiljö och att samtalet kändes mer naturligt, det kändes mest som att jag kom hem till intervjupersonerna på en fika. En av intervjuerna genomfördes på en extern plats, och tre intervjupersoner intervjuades enskilt. Intervjuerna genomförs också ansikte-mot-ansikte, vilket är den mötesform som främst är rekommenderad i kvalitativ forskning (Alvesson 2011, s. 17). De flesta intervjuer tog ca 1 timme om det var ett par som intervjuades och lite kortare tid om det var en enskild person. För att intervjupersonerna skulle känna sig bekväma med att uttrycka sig hur de ville i studierna har jag valt att anonymisera alla intervjupersoner, deras namn i den här uppsatsen är därmed pseudonymer.

Strukturen för min egna intervjustudie kan bäst beskrivas som halvstrukturerad, det vill säga att det finns ett förutbestämt tema för intervjun och ledande intervjufrågor, men det finns också utrymme för flexibilitet och att låta intervjupersonen leda samtalet i en viss nivå (Alvesson 2011, s. 16). Nackdelar med intervjustudier är att svaren är väldigt subjektiva, det är svårt att dra generaliseringar ifrån dem. Fördelarna med intervjustudier är å andra sidan att man får reda på varför folk tycker som de tycker, vilket man inte gör i exempelvis enkätundersökningar (Cramer 2016, s.20–22).

3.2.1. Intervjupersoner

Cramer mötte över 27 fokusgrupper (Cramer 2016, s. 29). Eftersom jag har en tids- och ordbegränsning i den här uppsatsen valde jag att träffa 12 intervjupersoner till den gotländska fallstudien. Ett lagom antal för att kunna dra slutsatser, men inte för mycket underlag att bearbeta för den här begränsade studien. Jag hade inga specifika krav på mina intervjupersoner, förutom att de är bosatta i Gotlands kommun. Jag försökte få intervjupersoner ifrån olika bakgrunder och i olika åldersgrupper för att skapa ett brett underlag, alla intervjupersoner är dock över 30 år gamla. I vidare studier hade jag gärna intervjuat yngre personer också eftersom det kan finnas generationella skillnader. I *Appendix A* hittar man hela listan på intervjupersonerna och några viktiga indikatorer för att läsaren ska få en god förståelse för dem. Cramer (2016) kände ingen av sina intervjupersoner före hennes studie, medan jag redan var bekant med majoriteten av de personer jag intervjuade. Eftersom jag är från Gotland hoppades jag att intervjupersonerna kände en tillit att öppna upp sig trots att vi bara möttes under ett intervjutillfälle.

3.2.2. Intervjufrågor

Frågorna som ställs i intervjuerna i min fallstudie baseras på de som Cramer (2016) har använt till sin studie (Cramer 2016, appendix C). Frågorna kommer att fritt översättas till svenska samt att anpassas något för att passa den svenska kontexten. En del av frågorna som Cramer (2016) har författat är väldigt riktade åt den politiska kontexten i USA. Jag har också valt bort några av de frågor som jag anser är för begränsande för att låta intervjun flöda så brett som möjligt. Jag vill inte stänga ute möjliga perspektiv eller synvinklar genom att ställa för riktade frågor, utan i stället se att mina intervjupersoner deltar i att leda samtalet. Vidare har jag även lagt till en del frågor som är tydligare kopplade till den teori om rural consciousness som presenteras under teoriavsnittet i denna uppsats. Syftet här är att tydligare kunna besvara frågan om hur landsbygdsmedvetenhet tas i uttryck i den svenska kontexten. Förändringar jag gjorde från Cramers studie var att jag lade till frågor om var personerna kommer ifrån och vilka platser de tidigare bott på, för att ta detta i beaktning när jag summerar intervjuernas resultat. Cramer skrev att hon ångrar att hon inte tog med den aspekten i sin studie (Cramer 2016, s. 43). Intervjufrågorna kan hittas i *Appendix B* längst ner i uppsatsen.

4. Resultat fallstudie

I det här avsnittet presenteras en sammanfattning av resultaten från intervjuerna som genomfördes i fallstudien på Gotland, Sverige under april 2024.

4.1 Introduktion av intervjupersonerna

Karin är i femtioårsåldern och har bott på Gotland i 13 år. Hon ser sig själv som landsbygdsbo och gotlänning, men de är inte speciellt viktiga identiteter för henne. Karins sambo Erik är i sextioårsåldern och är infödd gotlänning som bott flera år i Stockholm under sitt liv. Han är bosatt tillsammans med Karin i sin släktgård på landsbygden. Erik ser sig som både landsbygdsbo och gotlänning. Herr och Fru Nilsson är ett par i fyrtioårsåldern som bor söder om Visby. Herr Nilsson är född och uppvuxen på Gotland, han har bott i Stockholm under ett år av sitt vuxna liv, men har i perioder även arbetspendlat till Stockholm. Herr Nilsson ser sig som både gotlänning och landsbygdsbo. Fru Nilsson har är född och uppvuxen i Stockholm, men har bott på Gotland i 23 år. Hon identifierar sig som landsbygdsbo, men inte riktigt som gotlänning, hon ser sig själv till stor del som stockholmare fortfarande. Lotta är en kvinna i trettioårsåldern som bor i en socken på västra Gotland tillsammans med sin familj. Lotta är född och uppvuxen på Gotland men har bott och arbetat några år i Oslo, hon har varit bosatt på ön igen sedan 2012. Lotta ser sig både som gotlänning och landsbygdsbo.

Herr och Fru Olsson är ett par som bott i Visby sedan 2018, men har tidigare bott på landsbygden på nordöstra Gotland från 2001. Herr Olsson är född i Stockholm men har bott på Gotland sen han var sex år gammal, när han var 21 flyttade han till fastlandet för att studera och bodde i Södertälje fram till flytten hem till Gotland igen. Herr Olsson ser sig som gotlänning och både landsbygds- och stadsbo. Fru Olsson är född och uppvuxen i Södertälje, där hon bodde fram till flytten till Gotland 2001. Hon känner sig inte som gotlänning än. Fru Olsson skulle definiera sig som småstadsbo snarare än stadsbo, eftersom det är stor skillnad på Visby och städer på fastlandet. Åke är en man i sextioårsåldern som har varit bosatt på Gotland sedan drygt ett år tillbaka. Han är född och uppväxt i Norrlands glesbygd, men har

bott större delen av sitt vuxna liv i Stockholm. Åke ser sig som landsbygdsbo, men inte som gotlänning än. Herr och Fru Andersson är ett par i åttioårsåldern som är bosatta i Visby. Båda är födda på ön och identifierar sig som både stadsbor och gotlänningar. Herr och Fru Svensson är ett annat par i åttioårsåldern som är bosatta i Visby, båda är födda på ön och har bott hela sitt gifta liv i en socken norr om staden. Båda två ser sig som gotlänningar, men Herr Svensson ser sig fortfarande som landsbygdsbo medan Fru Svensson ser sig som både stads- och landsbygdsbo.

Både Fru Nilsson, Fru Olsson och Åke som inte identifierar sig som gotlänningar, blir kallade för *gotlänningar* av andra gotlänningar.

4.2. Innebörd av att vara gotlänning

Karin ser att det är en stor skillnad på infödda och nyinflyttade gotlänningar. De infödda är grundade i en gemenskap på platsen de bor på, många har också släktband till varandra. I Stockholm frågar man "var bor du?", på Gotland frågar man "vem är du släkt med?" berättar Karin. Alla intervjupersoner håller med om att det finns en stark gemenskap bland gotlänningar, majoriteten av intervjupersonerna känner sig som en del av denna gemenskap. På Gotland tar man hand om varandra, på ett sätt många inte tror att man gör i städer. Man känner sina grannar och man hjälps åt på. Många har negativa upplevelser av storstadsbor som tryckt ner dem på grund av deras dialekt eller är otrevliga mot dem. Fru Andersson beskriver gotlänningen som ärlig, generös och ofta bjuder på sig själv. Detta kan också bli en nackdel, gotlänningar är nog lite för godtyckliga mot andra, menar hon. "08orna är vi ju inte så glada på" säger Herr Andersson. Herr och Fru Svensson skulle beskriva gotlänningar som envisa och egna. Man tar allt med en klacksark på ön.

Alla upplever att man lever i ett högre tempo i en storstad, många av intervjupersonerna ser ner på den stressiga livsstilen. Ingen skulle vilja flytta till en storstad, alla vill bo kvar på Gotland för resten av sina liv, även Åke, som knappt bott på ön ett år. På Gotland är det lugnt och stilla, man har närhet till naturen. Herr Nilsson som skulle vilja testa att bo i några storstäder om han fick chansen, men bara för en tid. Den starkaste skiljelinjen på ön är mellan gotlänningar och fastlänningar säger alla intervjupersoner. På Gotland är man lite avskärmad från fastlandet, säger fru Nilsson. "Det är dom och det är vi" menar hon. Även om Fru Nilsson inte identifierar sig som gotlänning känner hon en stark gemenskap med gotlänningarna. Träffar hon en fastlänning känner man inte gemenskap med dem på samma sätt. Åke tror att landsbygden över lag tycker att storstadsbor är lite speciella, lite mer skrämiga, det är samma sak i Norrbotten. Tryggheten är en positiv sak med Gotland. Fru Nilsson säger att hon skulle vara rädd för att hennes barn skulle bli utsatta för brott om de bodde i Stockholm, där kriminaliteten är så hög.

De inflyttade intervjupersonerna upplever att gotlänningar är välkomnande mot nyinflyttade, de uppskattar när det kommer nya bofasta till ön. Det finns dock vissa förhållningssätt för hur man blir vän med gotlänningar. Åke menar att det är som i Norrland; "man får inte vara för mycket storstadsbo här, för då kommer man inte in i samhället helt enkelt". En stor skillnad mellan gotlänningar och människor på andra platser är deras goda mottagande av invandrare säger Fru Olsson.

Herr och Fru Olsson tror att glesbygd är lik glesbygd, mer än att gotlänningar är specifikt gotlänningar. Det finns många likheter med deras vänners landsbygds- och stadsbor på fastlandet med deras på Gotland som skiljer sig mot städer. Exempelvis känner man många fler på sin ort,

man umgås med människor över sociala och ekonomiska gränser. Detta håller även Åke med om, som ser många likheter mellan Gotland och Norrlands landsbygd. Flera intervjupersoner nämner att de kan jämföra sig med norrlänningar, de flesta har ett bra intryck av norrlänningar och tror att de har mycket gemensamt.

Alla jag har intervjuat anser att det är en skillnad mellan Visbybor och gotlänningar som bor på resten av Gotland. De refererar till Visby som "stan" och allt utanför som "landet". I förhållande till fastlandet ser dock ingen Visby som en "stad", utan Gotland som en helhet. Paret Olsson upplever inte att det gränsöverskridande umgänget sker i lika stor utsträckning i Visby. Eftersom det är tillräckligt stort kan man välja att endast umgås med likasinnade. Detta leder till att människor på landsbygden i alla åldrar har en större förståelse för olika människor jämfört med stadsbor, menar Herr Olsson.

Herr Nilsson säger att speciellt på den gotländska landsbygden finns det många "multikonstnärer", människor som försörjt sig själva när haft det fattigt. Åke säger att på Gotland är många människor duktiga på ett brett spektrum av saker inom exempelvis byggsektorn, medan man i Stockholm är mer specialiserade.

Det verkar också finnas skillnader i generationer av gotlänningar. Den äldre generationen har främst hållit sig på ön, medan det har blivit vanligare för yngre generationer att flytta till fastlandet för att studera eller arbeta.

4.3. Gemensamma utmaningar

Gotland har förändrats mycket under paren Svenssons och Anderssons livstid. Den stora förändringen som har skett är turismen, som inte fanns på ön förr. Några intervjupersoner ser turismen som en viktig ekonomisk inkomstkälla och andra tycker att turismen bidrar till ett bredare nöjes- och restaurangutbud under sommarsäsongen. De flesta ser däremot turismen som ett stort problem för ön, "de ger mycket men det kostar mycket" säger Fru Svensson. Paret Andersson tycker att det är alldeles för mycket turister på ön nu för tiden, gotlänningarna trängs bort. "Det är en våldtäkt på ön under juli månad varje år" säger Åke. Turisterna uppfattas också som otrevliga av flera intervjupersoner, man uppfattar att de har "vassa armbågar" och betar sig som att ön är deras hem när de kommer dit. Majoriteten av turisterna uppfattas vara stockholmare, folk som gotlänningarna tycks uppfatta som väldigt olika dem själva i livsstil och värderingar.

Ett av problemen med att turister har kommit till Gotland är att fastlänningar köper upp bostäder på ön. Tidigare var det mest på landsbygden, men idag ägs även lägenheter i Visby innerstad av fastlänningar. De flesta tycker att det är sorgligt att husen står tomma majoriteten av året. Många nämner också problematiken med att de rika fastlänningarna trycker upp bostadspriserna på ön, så att gotlänningar själva inte har råd att köpa bostäder.

Alla håller med om att det inte är hållbart att gotlänningarna ska betala för den utvidgade samhällsservice som krävs under turistsäsongen, där man ska tillgodose fastlänningarnas behov. Den höga skatten på Gotland beror delvis på detta menar de flesta av intervjupersonerna. Gotland har en överdimensionerad samhällsservice som ändå inte är tillräcklig menar Paret Olsson. Flera ger förslag på hur de tycker att fastlänningarna med hus bo ön borde betala sin beskärda del av skatten, eftersom gotlänningarna tillgodoser dem med akutvård, sophämtning och dricksvatten bland annat. Exempelvis att fastlänningar ska betala hälften av sin skatt till Gotland om man äger en bostad på ön och att vinstskatten vid

bostadsförsäljning på ön alltid borde hamna i Gotlands kommun, inte gå till försäljarens hemkommun.

Att skatterna är höga på Gotland och lönerna låga, är en utmaning som de flesta tar upp. De ser man har lägre inkomster på ön än på fastlandet. Herr och Fru Olsson behövde gå ner i lön efter att de flyttade till Gotland, och har inte upplevt en likadan löneutveckling som de hade gjort om de bott kvar i Södertälje. Bostäderna är väl dyrare i Stockholm men bostadspriserna har också blivit mycket högre på Gotland. I Stockholm har de dessutom billigare matpriser, lägre skatt och fungerande kollektivtrafik, menar flera intervjupersoner. Lotta tycker att man borde göra som i Norge, där sänker man skatten där ingen vill bo i glesbygden och höjer skatten där många vill bo, vilket är i städerna. I Sverige är det tvärtom. Herr Nilsson säger också att man skulle kunna arbeta mer med ett utjämningssystem som gör att rika kommuner ger pengar till fattiga kommuner. ”Ska man ha en levande landsbygd måste det ju till, har man en kommun med färre invånare måste man ändå ha samma service som en tätort”, säger Herr Nilsson.

Lotta känner att man har fler utmaningar på landsbygden än i Visby. Man måste ta större ansvar för sig själv, man får sköta sin egen snöröjning och betala dyrt om man ska installera fibernätverk till sin fastighet. En annan viktig skillnad mellan Visby och landsbygden är att landsbygdsskolorna läggs ner. Det här är ett problem som både Lotta och Herr och Fru Olsson skyller på det fria skolvalet. De berättar att vissa barnfamiljer på landet väljer att sätta barnen i skola i Visby, i stället för det lokala alternativet. Lotta anser att skolor på landsbygden borde få en högre barnpeng, så att de kan gå runt trots färre elever, det är något man borde ta tag i på statlig nivå. Serviceutbudet på gotländska landsbygden har också blivit mycket sämre under senare år, affärer, post, banker och vårdcentraler i större samhällen runt om på ön har lagt ned. Sjukvården och veterinärvården är också dålig på Gotland jämfört med på fastlandet.

Ett annat problem är bensinpriserna. Många bryr sig om klimatfrågan men anser att det är orättvist för beslutsfattare att höja bensinpriserna i hela Sverige, när landsbygdssbor är beroende av att köra bil som transportmedel. Det blir en extra kostnad som straffar just landsbygdssbor som redan är ekonomiskt missgynnade.

Det finns vissa frågor som enar alla gotlänningar, en av dem är den bristande kommunikationen till fastlandet. På Gotland är man i behov av båt eller flyg för att ta sig till fastlandet. Många förstår inte hur man på statlig nivå kan tillåta färje- och flygpriserna att vara så dyra. På Gotland är det här en högst debatterad fråga, men man upplever att man inte får gehör på nationell nivå. Destination Gotland är företaget som driver färjetrafiken i nuläget, många förstår att företaget vill maximera sina vinster. Men, staten borde kunna ge bidrag för att sänka priserna. Flera nämner att barn och barnbarn inte har råd att hälsa på sina föräldrar på ön längre. Fru Svensson oroar sig dock för att lägre priser skulle leda till att fler turister kommer till ön.

En delande fråga på Gotland är diskussionen kring kalkbrytningen på ön. Sveriges största kalkproducent är beläget i Slite på nordöstra Gotland. Diskussioner om grundvattenproblematik som konsekvens av kalkbrytningen och utsläpp av växthusgaser från fabriken delar gotlänningarna. Vissa anser att företaget skapar arbetstillfällen och ekonomiska vinster för Gotland, andra anser att miljöaspekten är viktigast och skäms över att de får fortsätta sin verksamhet. Exempelvis Erik och Karin som har miljö/klimat som hjärtefråga.

En annan utmaning många intervjupersoner nämner är den upplevda utsattheten av Gotland under det pågående säkerhetspolitiska läget. Fru Nilsson säger skämtsamt att ”vi skulle bli attackerade först om ryssen kommer”. Flera personer har hört om fastlänningar som inte vågar besöka ön på grund av att de inte tror att det är säkert. Många av de äldre gotlänningarna var med om när Gotland var en mycket starkare militärbas än det är idag, innan nedrustningarna skedde efter kalla kriget. De ser den militära närvaron som en säkerhet. Lotta och Fru Olsson är emot det svenska medlemskapet i NATO. Lotta bor nära regementet på Tofta och hör när de har övningar, om det expanderar mer skulle hon vilja flytta från sin nuvarande socken.

4.4. Inställning till beslutsfattare

Ungefär hälften av intervjupersonerna säger att de inte insatt i lokalpolitiken på Gotland, de är relativt nöjda med hur Region Gotland styrs. Andra anser att de inte lyssnar till lokalbefolkningen i vissa frågor, exempelvis kring landsbygdsskolorna, vården och kalkbrytningen. Herr och Fru Andersson är bittra på att lokalpolitikerna försöker få mer turister till ön, de prioriterar inte att ta hand om gotlänningarna. Karin upplever att man är närmare lokalpolitiken på Gotland än i Stockholm, där man drar lokal- och rikspolitik över en kam. På Gotland är det vanligare att man personligen är bekant med politikerna eftersom det är en mindre ort.

På Gotland tror de flesta att de politiska makthavarna har mest makt. Fru Nilsson tror att Destination Gotlands VD har mest makt medan Lotta tror att det är Försvarsmakten. I landet i stort svarar de flesta att riksdag och regering har mest makt. Herr och Fru Olsson anser att de stora företagen har den största makten i landet. Herr Nilsson tror också att företag har en viss makt, men han poängterar att Sverige inte är som USA där pengar har ett stort inflytande i den politiska utgången. Åke tror att folket har mest makt, genom att rösta var fjärde år får folket ett stort inflytande.

Majoriteten av intervjupersonerna tycker inte att landsbygdsfrågor eller utmaningar för Gotland representeras på nationell nivå i riksdag och regering oavsett vem som sitter vid makten. Det som pratas om i debatter och på TV gäller inte gotlänningar, de diskuterar mer vad som är viktigt för storstäder med infrastruktur och annat menar Fru Svensson. Alla hade önskat en starkare röst för glesbygd och landsbygd på nationell nivå. Vissa uppfattar att Gotland står helt och hållet utanför nationell politik. Frågor många önskar att man tog upp nationellt är kommunikationen mellan Gotland och fastlandet, bensinpriser, skolfrågor och skatten. Erik säger att det finns ett fåtal människor som honom i riksdagen/regeringen, skillnaden är att de numer sitter i Stockholm eller Bryssel, och tappar greppet om landsbygden.

De flesta förklarar att man inte tar upp frågor relevanta för Gotland eller landsbygd generellt på nationell nivå för att det finns för få personer som driver den politiken. Politiker vinner också popularitet genom att lyssna till storstäderna i stället för glesbygden. Vissa känner bitterhet mot staten för det här, andra ser det som något ofrånkomligt.

5. Komparativ analys

I det här avsnittet kommer en komparativ analys av min fallstudie på Gotland, Sverige och Cramers (2016) fallstudie i Wisconsin, USA att presenteras.

5.1. Värderingar och livsstilar

Den första aspekten som kommer att jämföras mellan de två fallen är hur man ser att den egna gruppen skiljer sig från människor på andra platser.

På Gotland ser intervjupersonerna sig som väsentligt annorlunda än fastlänningar och storstadsbor, främst stockholmare. På Gotland har man en stark gemenskap och man gillar naturen, lugnet och tryggheten. Man uppfattar stockholmare å andra sidan som stressade, otrevligare och hjälper inte sina medmänniskor som man gör på landsbygden. I Wisconsin visade Cramers fallstudie på ett liknande resultat, där man beskrev hur stadsbor inte känner sina grannar och lever ett hektiskt liv. (Cramer 2016, s. 66–67). Landsbygdsborna tycks porträttera stadsbor på samma sätt i både Wisconsin och på Gotland. På Gotland skulle alla föredra deras nuvarande livsstil framför den i en storstad, det var ingen intervjuperson som såg sig själv flytta till exempelvis Stockholm. Likaså ville Cramers intervjupersoner i Wisconsin inte flytta till en storstad utan såg en stolthet i sin rurala livsstil (Ibid, s. 67). Enligt Cramers intervjuer tycks intervjupersonerna ständigt jämföra sig med Wisconsin och Milwaukee, storstäderna i delstaten, på ett sätt som liknar hur gotlänningarna uttalar sig om stockholmare (Cramer 2016, s. 83–84).

En annan skillnad som gotlänningarna pekade ut mellan dem själva och stadsbor var deras ekonomiska situation. Nästan alla intervjupersoner nämnde att lönerna är väldigt låga på Gotland jämfört med i resten av Sverige, medan skattesatsen är bland de högsta i Sverige. Den ekonomiska bilden uppfattas helt enkelt som väldigt annorlunda i landsbygdskommunen Gotland jämfört med på andra orter i Sverige. I Wisconsin har intervjupersonerna i Cramers studie beskrivit en liknande uppfattning av ekonomiska möjligheter mellan stad och landsbygd. De menar att stadsbor inte förstår de ekonomiska utmaningarna som kommer med att bo på i rurala områden. Folk kämpar med att få ekonomin att gå runt, medan man uppfattar att människor i städer har bättre ekonomiska förutsättningar och inte tänker på hur landsbygdsborna har det (Cramer 2016, s. 70).

En skillnad mellan fallstudien på Gotland och i Wisconsin är att man i Wisconsin högt värderar ”hårt arbete”, och ser att man på landsbygden i skillnad från storstäder jobbar hårdare. Samtidigt så berättade Cramers intervjupersoner att det är nödvändigt att arbeta hårt i landsbygdsområden, eftersom man har en sämre ekonomisk situation där (Cramer 2016, s. 72). På Gotland var det ingen som nämnde att man just ”arbetar hårdare” på landsbygden, men å andra sidan var det flera som sa att det finns flera mångsysslare på Gotland som försörjer sig själva. En person sa också att man får ta större eget ansvar när man bor på landsbygden. Kanske kan det också ses som ett uttryck för att man arbetar hårdare än folk i städer, i form av att man exempelvis behöver sköta sin egen snöröjning på vägarna.

I Wisconsin uppfattade flera personer att stadsbor ser ner på landsbygdsbor genom stereotyper (Cramer 2016, s. 66). Gotlänningarna beskrev däremot inte att man tror att stadsbor har den typen av förutfattade meningar om en.

5.2. Syn på beslutsfattare

Den andra aspekten som kommer att jämföras mellan min fallstudie på Gotland och Cramers i Wisconsin är hur intervjupersonerna uppfattar att beslutsfattare lyssnar på deras problem eller inte.

Intervjupersonerna på Gotland och i Wisconsin verkar tycka likadant i frågan om att nationella politiker inte driver frågor som gynnar dem själva, utan att politiken glömmer bort eller ignorerar landsbygden. I Wisconsin verkar dock fler intervjupersoner uppfatta att deras lokala delstatspolitiker också ignorerar landsbygdsfrågor för att endast fokusera på de två storstäderna (Cramer 2016, s. 70–71). På Gotland var det ungefär hälften av intervjupersonerna som var nöjda med lokalpolitiken på ön, medan den andra halvan ansåg att lokalpolitikerna inte tog tag i gotlänningarnas problem. I Cramers studie verkar också intervjupersonerna i högre grad vara insatta i lokalpolitiken på delstatsnivå än vad man är på kommun/regionnivå på Gotland. I Wisconsin ger man exempelvis exemplet att lokala beslutsfattare inte uppfattar hur svårt det är att bo på landsbygden ur en ekonomisk synvinkel, vilket gör att man är bitter på delstatspolitikerna (Cramer 2016, s. 70–71). Skillnaden skulle kunna ha att göra med att på Gotland ser man inte en lika stor skillnad mellan sig själv och lokalpolitikerna, då alla bor i samma glesbygdskommun. En intervjuperson sa också att det är vanligare att man personligen känner lokalpolitiker på Gotland än i storstäder. Eftersom staten Wisconsin är en större administrativ enhet bestående av både storstäder och landsbygd har politikerna mer människor att tillgodose behoven åt och de flesta bor i städerna (Ibid, s. 71). En del av intervjupersonerna på Gotland menade att lokalpolitikerna i högre grad ser efter Visbys behov än resten av öns. Det tycks finnas en likhet i dessa uppfattningar av beslutsfattare och politiker på nationell och lokal nivå, både på Gotland och i Wisconsin, men också skillnader.

Exempel på landsbygdsfrågor som både gotlänningar och landsbygdsbor i Wisconsin uppfattar att politiker inte tar hänsyn till är bensinpriser, skola och vård (Cramer 2016, s. 50, 78).

I Wisconsin har förbittringen mot nationell politik och staten lett till att många vill ha en så liten offentlig makt som möjligt (Ibid, s. 22–24). På Gotland har ingen uttryckt sig i de termerna. Även om man inte har tillit till att den svenska staten tillgodoser landsbygdens behov, var det ingen som ville ha en mindre statlig makt. Snarare drömde gotlänningarna förgäves om ett högre inflytande och mer uppmärksamhet från nationella beslutsfattare.

5.3. Uppfattning av resursfördelning

Den tredje aspekten som kommer att jämföras mellan min och Cramers studie är hur man uppfattar att samhällets resurser fördelas.

Både i intervjuerna i Wisconsin och på Gotland tycks intervjupersonerna uppfatta att man betalar orimligt mycket skatt, dels i förhållande till i städer, dels i förhållande till den låga inkomstnivån på landsbygden. Den ekonomiska situationen verkar vara ett nyckelproblem och en orättvisa som både gotlänningarna och landsbygdsborna i Wisconsin lever med (Cramer 2016, s. 76, 80). I båda fallstudierna uppfattade man också att staten borde re-distribuera pengar till landsbygden, så att man kan ha bättre förutsättningar i förhållande till städerna. På Gotland upplevde många att samhällsservicen var otillräcklig till skillnad från på fastlandet. Upprepade problem som intervjupersonerna tog upp var nedstängningar av landsbygdsskolor, sämre sjukvård och för dyr transport till fastlandet. I rurala Wisconsin anser man att man också missgynnas i förhållande till städerna och att skattemedel inte hamnar i rätt fickor. I Wisconsin sa några av intervjupersonerna att skatterna på landsbygden var högst skadliga, de pratade mycket om just fastighetsskatt (Cramer 2016, s. 76, 80). Det verkar finnas starka likheter gällande de här frågorna mellan Gotland och rurala Wisconsin. I Wisconsin sa även intervjupersonerna att unga personer flyttar från landsbygden för att få högre löner (Ibid, s.

77–78) Något som upprepades av vissa intervjupersoner på Gotland också, främst de äldre. I anknytning till diskussionen kring hårt arbete såg många Republikanska Wisconsinbor att höga skatter var som att ta hårt arbetande människors pengar ifrån dem (Cramer 2016, s. 73). På Gotland klagade man på höga skatter, och även om man ville att skatterna skulle sänkas var det ingen som uttryckte sig på ett liknande sätt.

Både rurala Wisconsin och Gotland har upplevt en ökande turism och fastlänningar som köper semesterboenden i orterna. Både i Wisconsin och på Gotland klagade majoriteten av intervjupersonerna på att rika stadsbor trycker upp bostadspriserna, så att lokalbefolkningen knappt har råd att bo kvar längre (Cramer 2016, s. 80). Tänker man att stadsbor är rikare på grund av bättre förutsättningar, kan det här även ses som en konsekvens av snedfördelade resurser mellan stad och landsbygd. I Wisconsin menade en intervjuperson att folk som kommer och bor i sina semesterhus några få veckor om året inte förstår hur hårt det är för de bofasta i orterna, de ser inte att ekonomin knappt går runt för folk (Cramer 2016, s. 80–81). På Gotland hade många en förbittring mot fastlänningarna, man gillar inte att de låter hus stå tomma majoriteten av året som gotlänningar själva inte har råd att bo i.

En stor skillnad mellan Gotland och rurala Wisconsin i diskussionen om resursfördelning är att i Wisconsin uppfattade man att ras hade något att göra med att landsbygden var så ekonomiskt utarmad i förhållande till städerna. Intervjupersoner menade att den urbana-rurala uppdelningen delvis hade med raslig uppdelning att göra, på landsbygden bor främst vita människor och majoriteten av andra etniciteter bor i städerna. Eftersom man är bitter mot städerna inkluderar de även vilka typer av människor som bor i städer. Däremot riktade intervjupersonerna mest agg mot politikerna och byråkraterna i städerna, som främst är vita (Cramer 2016, s. 85–86). På Gotland var det ingen som nämnde något om just raslig fördelning eller invandring i städer jämfört med landsbygd, som en del av landsbygdens resursbrist. Snarare berättade en intervjuperson om hur välkomnande gotlänningar var mot just invandrare.

6. Slutsatser

I det här avsnittet kommer uppsatsens frågeställning att besvaras samt en diskussion om uppsatsens resultat att diskuteras.

För att besvara den första delen av frågeställningen, det vill säga ”Hur ser fenomenet rural consciousness ut i Sverige?” kommer jag att dra några slutsatser från resultaten som presenterades av fallstudien på Gotland. Intervjupersonerna tycks uppfatta att gotlänningarnas livsstilar och värderingar skiljer sig från folk i städer. Exempelvis genom att man på Gotland föredrar lugn, frihet och en stark gemenskap, medan folk i storstäder stressar, tar upp mycket plats och inte ens känner sina grannar. Vidare uppfattar intervjupersonerna att man på nationell nivå inte bryr sig om gotlänningarnas problem eller representerar landsbygdsbor och deras utmaningar över lag, oavsett vem som sitter på makten. Ungefär hälften av intervjupersonerna kände också att lokalpolitikerna på ön inte lyfter frågor som är viktiga för Gotland. Majoriteten av intervjupersoner diskuterade den höga skatten på Gotland till skillnad från i Stockholm. Många såg också en koppling mellan hög skatt och turismen. De flesta lyfte också att lönenivån på Gotland är så låg i jämförelse med fastlandet. Det upplevs att resurserna är orättvist fördelade i landet där stockholmarna gynnas framför gotlänningar.

Något intressant var att även de intervjupersoner som inte är födda på Gotland och kanske bara har bott på ön en kortare tid, ändå tycks uttrycka sig i likhet med många infödda gotlänningar. De som bott lång tid i Stockholm verkade inte längre känna någon gemenskap med andra stockholmare, utan känner sig som en del av Gotland även om inte alla kallar sig själva för "gotlänningar". Något som också är en viktig slutsats är att de intervjupersoner som bodde i Visby och identifierade sig som "stadsbor" på många sätt uttryckte sig likadant som de som bodde utanför Visby och identifierade sig som "landsbygdsbor". Även "stadsborna" på Gotland känner en gemenskap med andra glesbygdsbor i Sverige, där flera intervjupersonerna sa att gotlänningar liknar norrlänningar.

Utifrån Cramer (2016) teori om rural consciousness passar flera av prediktionerna in på hur svenskar bosatta i landsbygdskommunen Gotland tänker om sig själva och samhället runt dem genom en lins av landsbygdsmedvetenhet (Cramer 2016, s. 89).

Den andra delen av frågeställningen som ska besvaras är hur rural consciousness skiljer sig mellan Sverige och USA. För att besvara den här delen av frågeställningen dras slutsatser från den komparativa studien mellan min egen fallstudie på Gotland, Sverige och den tidigare fallstudien av Cramer (2016) i Wisconsin, USA. Likheter mellan de båda fallen är att båda platserna upplever att man starkt skiljer sig från stadsbor i sina värderingar och sin livsstil. Både intervjupersonerna på Gotland och i Wisconsin är trots utmaningarna glada över att bo på landsbygden och vill inte flytta till en stad. Andra likheter är att både gotlänningarna och de rurala Wisconsinborna upplever en ekonomisk utsatthet på platsen de bor på, dels på grund av låga inkomster, dels på grund av höga skatter. En skillnad mellan de båda orterna var att man i rural Wisconsin i högre grad tycks anse att landsbygdsbor arbetar hårdare än stadsbor. Läser man mellan raderna kan troligen åtminstone några av gotlänningarna hålla med om detta men ingen uttryckte sig fullt så drastiskt. I Wisconsin uppfattade man också att stadsbor har stereotyper om landsbygdsbor, vilket man inte trodde på Gotland. Både på Gotland och i Wisconsin tror inte intervjupersonerna att man på statlig nivå bryr sig om landsbygdsfrågor. Intervjupersonerna i rurala Wisconsin uppfattar också att delstatspolitiker inte heller bryr sig om landsbygden, medan på Gotland var det ungefär hälften som tyckte att lokalpolitikerna Det finns också en bitterhet mot turister och fastlänningar som köper upp bostäder hos både vissa intervjupersoner på Gotland och i Wisconsin. Slutligen tog intervjupersoner i Wisconsin upp ras i frågan om resursfördelning mellan stad och landsbygd, vilket man inte gjorde på Gotland.

6.1 Diskussion

Slutsatserna av den här uppsatsen visar på att rural consciousness existerar utanför USA. Något som innebär att man i vidare studier kan fortsätta att forska på detta fenomen i andra länder och på andra platser än USA och Sverige. Rural consciousness kan få en att förstå varför landsbygdsbor agerar som de gör politiskt (Cramer 2016, s. 89) Man skulle därför kunna genomföra liknande studier i Frankrike för att förstå en rural-urban uppdelning i inställning till radikalhögern jämfört med EU, samt en rural-urban uppdelning i EU-stöd och euroscepticism i hela europeiska unionen (Brookes & Cappellina 2023, de Dominicis, Dijkstra, Pontarollo 2022) Vidare kan även andra kvantitativa studier som inte ger konkreta förklaringar till politiskt beteende hos landsbygdsbor kanske gynnas av att genomföra intervjustudier istället, där man får reda på varför folk tänker som de gör (Crowley & Lunz Trujillo 2022).

Man kan diskutera vad min egen fallstudie egentligen säger om rural consciousness i stort i Sverige. Eftersom jag endast genomfört en fallstudie på Gotland, där jag intervjuat 12 personer, kan man verkligen dra slutsatser om Sverige i stort då? Jag skulle säga ja, delvis. Eftersom Gotland är en del av Sveriges glesa landsbygd borde man kunna förvänta sig att landsbygdsbor på andra platser i landet har liknande upplevelser. Det har dessutom ett egenvärde i sig att jag genomfört den begränsade studie jag har gjort. Studien har ett viktigt syfte i att för första gången undersöka rural consciousness i en svensk kontext, genom en kvalitativ metod. Eftersom mina resultat visar på att det finns en landsbygdsmedvetenhet hos mina intervjupersoner, kan vidare forskning fokusera på att se hur utbredd den är i landet och om det ser olika ut på olika platser för att skapa generaliseringar. Större forskningsprojekt skulle dessutom i högre grad kunna replikera den metod som Cramer (2016) använt i sin fallstudie. Eftersom flera gotlänningar ansåg att de är lika norrlänningar, hade en komparativ studie mellan Gotland och Norrlands landsbygd varit intressant att läsa.

Resultaten från den komparativa analysen visar att det fanns fler likheter än skillnader i hur intervjupersonerna tänkte. Brister med studien är att den komparativa analysen av de här fallen kan påverkas av att fallen inte är helt jämförbara, exakt samma metod har inte kunnat appliceras på min egen fallstudie på grund av tids- och resursbrist. Ändå gav den komparativa analysen en inblick i hur landsbygdsbor i helt olika och geografiskt skilda länder hade en gemensam upplevelse av att man var ignorerad av beslutsfattare. I vidare forskning skulle man därmed också kunna gräva djupare i varför det finns likheter mellan hur landsbygdsbor uppfattar sig själva och samhället i två länder på andra sidan jorden från varandra. Genom studier i fler länder kanske man kan dra slutsatser om att detta är ett västligt, eller kanske till och med globalt problem. Det skulle även vara intressant att djupare analysera vilka konsekvenser rural consciousness får på demokratin i olika länder.

Eftersom jag själv är från Gotland överraskande inte intervjupersonernas svar på ön mig speciellt mycket. Det gjorde mig dock väldigt illa berörd att så många människor inte upplever att landsbygdsproblematiken tas på allvar av nationella politiker. Det som chockade mig mest var däremot de många likheterna som fanns mellan Gotland och rurala Wisconsin. Exempelvis att rika stadsbor köper upp bostäder som "semesterhus" och trycker upp bostadspriserna, eller att skatterna är alldeles för höga för den låga inkomsten. Det gav en fantastisk insikt i hur landsbygdsbor i helt olika länder möts av liknande utmaningar, vilket skapar liknande åsikter och perspektiv i samhällena. Det som jag dock hade förväntat mig skulle vara en skillnad mellan de två fallen var att Cramers (2016) fallstudie i Wisconsin visade att landsbygdsborna önskade en så liten offentlig makt som möjligt. Vilken man inte gjorde på Gotland. Jag är nyfiken ifall landsbygdsmedvetenheten i Sverige på sikt kan leda till liknande konsekvenser som i USA, att man önskar ha en så liten stat som möjligt.

Mitt mål med den här uppsatsen var att lyfta frågan kring urbana och regionala skillnader i Sverige. Eftersom stad och landsbygd inte ses som en klassisk social skiljelinje i Sverige, hoppas jag att den här studien kan öppna upp ögonen för statsvetenskapliga forskare att ta frågan på allvar som man gör i USA (Holmberg & Oscarsson 2004, s. 45, 68–71, Cornellians staff 2022).

7. Referenslista

Alvesson, Mats (2011): *Intervjuer – genomförande, tolkning, reflexivitet*. Malmö: Liber AB.

Brookes, Kevin & Cappellina, Bartolomeo (2023): "Political Behavior in France: the impact of the rural-urban divide" i *French Politics*, 21:104-124, 21 January 2023.

URL: <https://doi.org/10.1057/s41253-022-00204-x>

Brown, Anna – Cohn, D’Vera – Fry, Richard – Igielnik, Ruth – Menasce Horowitz, Juliana – Parker, Kim (2018): "What unites and divides urban, suburban, and rural communities". Pew Research Center. (Hämtad 2024-05-20).

URL: <https://www.pewresearch.org/social-trends/2018/05/22/what-unites-and-divides-urban-suburban-and-rural-communities/>

Cornellians staff (2022): "Exploring the widening chasm between urban and rural voters". Department of Government vid Cornell University. (Hämtad 2024-04-09).

URL: <https://government.cornell.edu/news/exploring-widening-chasm-between-urban-and-rural-voters>

Cramer Walsh, Katherine. "Putting Inequality in Its Place: Rural Consciousness and the Power of Perspective" i *The American Political Science Review*, vol. 106, no. 3, 2012, pp. 517–32.

URL: <http://www.jstor.org/stable/23275431>

Cramer, Katherine J. (2016): *The politics of resentment – Rural Consciousness in Wisconsin and the Rise of Scott Walker*. Chicago & London: The University of Chicago Press.

Crowley, Zack & Lunz Trujillo, Kristin (2022): "Symbolic versus material concerns of rural consciousness in the United States" i *Political Geography*, volume 96, juni 2022, 102658.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0962629822000725>

Denk, Thomas (2002): *Komparativ metod – Förståelse genom jämförelse*. Lund: Studentlitteratur AB. Upplaga 1:7.

de Dominicis, Laura – Dijkstra, Lewis – Pontarollo, Nicola (2022): "Why are cities less opposed to European integration than rural areas? Factors affecting the Eurosceptic vote by degree of urbanization" i *Cities*, November 2022, volume 130.

URL: <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1016/j.cities.2022.103937>

Erlingsson, Gissur Ó – Öhrvall, Richard – Wallman Lundåsen, Susanne – Zerne, Arvid (2021): *Centrum mot periferi?: Om missnöje och framtidstro i Sveriges olika landsdelar (version 2)*. Linköping: Linköping University Electronic Press, 2021.

URL: <https://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1566324&dswid=2311>

Glesbygdverket (2008): "Landsbyggsdefinitioner i Sverige och andra länder".

URL:

<https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.62dd45451715a00666f276af/1586367607973/landsbyggsdefinitioner-i-sverige-och-andra-lander-08.pdf>

Holmberg, Sören & Oscarsson, Henrik (2014): *Väljare. Svenskt väljarbete under 50 år*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

URL: <https://www.gu.se/sites/default/files/2020-03/Holmberg%20%26%20Oscarsson%20-%20Väljare-%20Svenskt%20väljarbete%20under%2050%20år%20%282004%29.pdf>

Jordbruksverket (2024): "Vår definition av landsbygd". (Hämtad 2024-04-09).

URL: <https://jordbruksverket.se/stod/eus-politik-for-jordbruk-och-fiske/var-definition-av-landsbygd>

Statistikmyndigheten (2023): "Stor skillnad i utbildningsnivå mellan storstäder och landsbygd". (Hämtad 2024-05-15).

URL: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/befolkningens-utbildning/befolkningens-utbildning/pong/statistiknyhet/befolkningens-utbildning-2022/>

Statistikmyndigheten (2024): "Inkomster för personer i Sverige". (Hämtad 2024-05-15).

URL: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/inkomster-for-personer/>

Stockholms universitet (2023): "Rasism, feminism och normkritik bland landsbygdens ungdomar". (Hämtad 2024-04-08).

URL: <https://www.su.se/barn-och-ungdomsvetenskapliga-institutionen/nyheter/rasism-feminism-och-normkritik-bland-landsbygdens-ungdomar-1.614757>

Svenska Dagbladet (2014): "Minnesvärda citat ur Anna Kinberg Batras karriär". (Hämtad 2024-04-08).

URL: <https://www.svd.se/a/11ca4db8-052f-3f92-80cc-df9c4853bdad/minnesvarda-citat-ur-kinberg-batras-karriar>

SVT Nyheter (2018): "Så röstar stad och land". (Hämtad 2024-04-08).

URL: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrboten/sa-rostar-stad-och-land>

Teorell, Jan & Svensson, Torsten (2007): *Att fråga och att svara – samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber AB.

Tillväxtanalys (2014): "Rapport 2014:04 Bättre statistik för bättre regional- och landsbygdspolitik".

URL: https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.62dd45451715a00666f1f3a9/1586366195534/rapport_2014_04_rev1.pdf

Tillväxtverket (2020): "Städer och landsbygder – Forskning fakta och analys, Rapport 0343".

URL: <https://tillvaxtverket.se/download/18.6855bfcf184896002ffba7/1668765848016/Rapport%20Städer%20och%20landsbygder%20December%202020.pdf>

U.S. Department of Agriculture (2024): "Rural Classifications: What is Rural?". (Hämtad 2024-04-05).

URL: <https://www.ers.usda.gov/topics/rural-economy-population/rural-classifications/what-is-rural/>

Wallman Lundåsen, Susanne (2024): "Rurality and discontent: Unraveling the context effects of living in rural districts in local elections on support for Sweden democrats" i *Journal of Rural Studies*, vol. 106, Feb 2024, 103209.

URL: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2024.103209>

Appendix A

Presentation av intervjupersoner. Notera att namnen är påhittade pseudonymer för att skydda intervjupersonernas anonymitet

Namn	Åldersgrupp	Kön	Infödd/ inflyttad	Boplatz	Sysselsättning	Om pensionär – tidigare yrke	Barn/barn -barn	Barn/barnbarn s boplatz
Karin	50–55 år	Kvinna	Inflyttad	Bro	Kulturarbetare	-	Ja	Fastlandet
Herr Andersson	80–85 år	Man	Infödd	Visby	Pensionär	Elektriker	Ja	Gotland
Fru Andersson	80–85 år	Kvinna	Infödd	Visby	Pensionär	Löneadministratör	Ja	Gotland
Herr Svensson	80–85 år	Man	Infödd	Visby	Pensionär	Ekonomichef	Ja	Gotland/ fastlandet
Fru Svensson	80–85 år	Kvinna	Infödd	Visby	Pensionär	Administratör	Ja	Gotland/ fastlandet
Lotta	35–40 år	Kvinna	Infödd	Tofta	Löneadministratör	-	Ja	Gotland
Åke	60–65 år	Man	Inflyttad	Klintehamn	Pensionär	Researrangör, kiropraktör	Ja	Fastlandet
Herr Nilsson	40–45 år	Man	Infödd	Stenkumla	Kustbevakare	-	Ja	Gotland
Fru Nilsson	40–45 år	Kvinna	Inflyttad	Stenkumla	Djursjukvårdare	-	Ja	Gotland
Herr Olsson	55–60 år	Man	Inflyttad	Visby	Lärare	-	Ja	Gotland
Fru Olsson	60–65 år	Kvinna	Inflyttad	Visby	Lärare	-	Ja	Gotland/ fastlandet
Erik	65–70 år	Man	Infödd	Bro	Pensionär/ lantbrukare	Lärare	Ja	Gotland

Appendix B

Presentation av intervjufrågor för fallstudie på Gotland, Sverige.

1. Hur gammal är du?
2. Vad jobbar du med?
3. Var bor du, hur länge har du bott på den här platsen?
4. Skulle du identifiera dig som landsbygdsbo eller stadsbo?
5. Skulle du identifiera dig som gotlänning, om du gör det, hur skulle du beskriva den gotländska identiteten för någon som inte kommer härifrån?
6. Hur har det gotländska samhället förändrats över tid?
7. Känner du en gemenskap med andra gotlänningar? På vilket sätt?
8. Hur tycker du att gotlänningar skiljer sig från människor från andra orter, tex fastlandet, storstäder?
9. Vilka utmaningar finns på Gotland? Är de gemensamma för alla gotlänningar?
10. Vad är viktiga politiska frågor för er?
11. Känner du dig representerad på lokal nivå i region Gotland? Tar de dina frågor på allvar? (om inte – vilka representerar de då?)
12. Känner du dig representerad på statlig nivå? Finns det folk som dig i riksdag/regering? Tar de dina frågor på allvar? (om inte – vilka representerar de då?)
13. Har du ibland känt en bitterhet mot staten för att de inte tar gotlänningars/landsbygdens problem på allvar?
14. Vem tror ni har makt i samhället på Gotland – och i landet i stort?
15. Vad är det bästa med att bo där du bor?
16. Vad är det sämsta med att bo där du bor?
17. Vad skulle få dig att vilja flytta till en annan plats?